

PRACA PRZYMUSOWA

SPRAWDŹ, CZY NIE JESTEŚ OFIARĄ PRACY PRZYMUSOWEJ!

Trudna sytuacja finansowa, kłopoty osobiste, emigracja oraz wiele innych sytuacji losowych mogą sprawić, że ludzie podejmują pracę, której warunki im nie odpowiadają. Jest jednak różnica pomiędzy pracą ciężką, a wyzyskiem czy wykorzystaniem pracownika. Skrajnym naruszeniem praw pracowniczych jest praca przymusowa.

PAMIĘTAJ!

**KAŻDY, KTO PRACUJE MA PRAWA. NIE GÓDŹ SIĘ NA ICH ŁAMANIE.
SZUKAJ INFORMACJI I POMOCY!**

Jeśli Twoja praca nie wygląda tak, jak Ci przedstawiono, nie czujesz się bezpiecznie, doświadczasz presji lub przymusu i nie masz umowy – zareaguj! Skontaktuj się z organizacją wskazaną na końcu ulotki, Państwową Inspekcją Pracy, Policją lub konsulatem Twojego kraju.

Pracą lub usługami o charakterze przymusowym jest świadczenie pracy lub usług w warunkach wykorzystania, wykonywane pod wpływem przymusu wynikającego z przemocy, groźby, pozbawienia wolności, żądania odpracowania długu, zatrzymania dokumentu tożsamości, dokumentu podróży lub dokumentu uprawniającego cudzoziemca do pobytu na terytorium RP, niewypłacenia wynagrodzenia, a także z innego rażącego naruszenia praw pracownika.

Przejawem pracy przymusowej może być:

- a)** ograniczenie wolności, np. przez ograniczenie swobody przemieszczania się i kontaktowania z bliskimi,
- b)** to, że nie możesz lub boisz się odejść z pracy (np. z obawy o bezpieczeństwo Twoje lub Twoich bliskich),
- c)** stosowanie przemocy, szantażu lub groźby w związku z pracą,
- d)** tzw. związanie długiem, tj. spłacanie lub odpracowanie długu lub uznaniowych kar związanych z Twoją pracą,
- e)** zatrzymanie i brak dostępu do ważnych dla Ciebie dokumentów, np. potwierdzających Twoją tożsamość, kwalifikacje zawodowe,
- f)** brak możliwości decydowania o miejscu zamieszkania, wyborze transportu lub żywienia,
- g)** oszustwo,
- h)** niewypłacenie wynagrodzenia,
- i)** brak lub odmowa dostępu do pomocy medycznej,
- j)** inne rażące naruszenie twoich praw, takie jak:
  - zmuszanie do pracy w warunkach zagrażających życiu i zdrowiu
  - zmuszanie do pracy dłuższej i cięższej niż zostało ustalone,
  - zmuszanie do tak długiej pracy, że nie masz czasu na odpoczynek,
  - zmuszanie Cię przez pracodawcę do pracy 7 dni w tygodniu, bez żadnego dnia przerwy.
  - zmuszanie Cię przez pracodawcę do łamania prawa.

PAMIĘTAJ!

Ofiara pracy przymusowej i handlu ludźmi nie ponosi odpowiedzialności karnej!

PRZYKŁAD 1

Wasył z Ukrainy, przyjeżdżając do Warszawy, miał tylko numer telefonu do pośrednika. Od razu trafił do hostelu – 8 osób w pokoju, prysznic jeden na piętrze. Pracował po 12–16 godzin „na czarno” na zmywaku. Cieszył się, bo chciał zarobić szybko. Paszport oddał od razu, żeby pan Władek, właściciel firmy wyrobił mu kartę pobytu. Pan Władek twierdził, że restauracje – współpracował z wieloma, także tymi z górnej półki – płacą nieregularnie i pieniądze Wasył dostanie, jak będzie jechał do domu. A żeby na pewno wrócił, musiał zostawić kartę pobytu. W zamian dostał swój paszport. Pieniądzy wypłacono mu też tylko połowę – i tak miał szczęście. Z 30 mieszkających tam osób pełnej kwoty nie dostawał nikt, niektórzy woleli odejść do innej pracy, zostawiając dokumenty, niż czekać na swoje pieniądze. Kary były za wszystko – zapalenie papierosa, niepościelenie łóżka. Wulgarnie wyzwiska, budzenie w nocy. Kiedy przyszła policja Wasył zeznał, że nie rozumie, jak mógł się na to zgodzić.

PRZYKŁAD 2

Maria z Filipin wydała 2 000 dolarów żeby, dostać się do Polski. Z tego 1000 dolarów pożyczyła w banku wskazanym przez filipińską agencję. Miała zarabiać 1000 dolarów. Na miejscu musiała podpisać nową umowę, której nie rozumiała. Pracowała w fabryce 12 godzin na dobę. Kiedy zachorowała i poszła do lekarza, musiała zapłacić za wizytę. Na konto dostawała 800 zł, pozostałe pieniądze zabierała agencja. Chciała odejść, ale kara za odejście wynosiła 8 000 zł. Zabrano jej paszport, żeby załatwić formalności, a żeby go dostać z powrotem, musiała zapłacić 500 zł.

**Nasza firma nie toleruje pracy przymusowej i podejmuje działania by pomóc jej ofiarom.
Jeśli podejrzewasz, że jesteś ofiarą pracy przymusowej, zgłoś nam to.
Jeśli widzisz, że ktoś w naszej firmie może być ofiarą pracy przymusowej, zgłoś nam to.
Zgłoszenie całkowicie chroni przed odwetem.**

MOŻESZ ZWRÓCIĆ SIĘ TEŻ O POMOC DO:

- Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada:
+48 22 628 99 99
- Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi
nr tel. (22) 628 01 20, +48 605 687 750,
adres e-mail: kcik@strada.org.pl
- Policji **997** lub **112**
- Konsulatu kraju, którego jesteś obywatelem
  - Państwowej Inspekcji Pracy
http://www.bip.pip.gov.pl/pl/bip/porady_wszystkie
dla osób dzwoniących z telefonów stacjonarnych: **801 002 006**
dla osób dzwoniących z telefonów komórkowych: **459 599 000**
Infolinia w języku ukraińskim (prowadzona przez PIP):
22 391 83 60, 89 333 17 41, 22 111 35 29
- Związku zawodowego, jeśli taki działa w zatrudniającym Cię przedsiębiorstwie